

Bøndergaarde, men der er dog truffet den Bestemmelse, at kun de ny Ejendomme, der ere under 12,000 Kr.s Værdi, beregnet efter Vurderingen til Ejendomsskyld, kunne vente Laan af Statslaanefonden i 2den Prioritet. Det er nemlig det andet, der bestemmes i denne Lov, at naar Udstykningen er foregaaet og Lodderne overdragne, enten til Eje eller Fæste, og der er bygget paa dem, saa kan vedkommende Ejer efter et 1ste Prioritets-Laan i Kreditforeninger eller lignende Institutioner faa et andet Prioritets-Laan af Statslaanefonden, der dog ikke maa overstige $\frac{1}{5}$ af Vurderingen til Ejendomsskyld. Men som sagt, dette angaar kun Ejendomme til en Værdi af under 12,000 Kr. I Folketinget blev der efter et Forslag, stillet af et enkelt Medlem og tiltraadt af mig, indsat „som Regel“ foran de „12,000 Kr.“. Der er altsaa givet Finansministeren en Bemyndigelse til i enkelte Tilfælde, og det maa da navnlig være, naar Jordprisen er særlig høj, at kunne gaa op over det nævnte Beløb. Jeg skal dog sige, at det ikke er min Tanke, at dette skulde indtræffe ret mange Gange, thi jeg mener, at det vel er berettiget af Statslaanefonden at yde 2den Prioritets-Laan i mindre Ejendomme for at hjælpe Folk til saadanne, men naar vi komme op til Ejendomme af over 12,000 Kr.s Værdi, ville de, der skulde overtage dem, i Reglen være i Besiddelse af saa megen Formue, at dette 2det Prioritets-Laan ikke vil spille nogen Rolle for dem, og det vil da ikke være rigtigt, at Staten skal yde det lille Tilskud, som unægtelig ligger i dette Laan. Jeg siger „det lille Tilskud“, thi Renten er kun 3 %, altsaa lidt under, hvad Staten selv giver for sine Penge. Det er ganske vist en meget beskeden Sum, det drejer sig om, men det kan ikke nægtes, at det er et virkeligt Tilskud. Dette er altsaa efter Lovforslaget Gangen i det hele. Der er dernæst en Bestemmelse om, at Statslaanefonden i det paagældende Øjemed maa anvende i alt 200,000 Kr. aarlig i 5 Aar. Det er ikke noget stort Beløb, og man har i Folketinget gentagende fremhævet, at det ikke rækker ret vidt, hvad jeg skal være meget villig til at indrømme. Men jeg har nu i al Almindelighed den Mening, at naar man begynder paa noget, som man er overbevist om er godt, er det aldeles ingen Skade til at begynde smaalt og beskedent, for hvis det virkelig viser sig at være godt, skal det nok gaa saaledes, at efterhaanden som Aarene løbe og vedkommende ny Institution virker, vinder den mere og mere

Tilslutning, og naar saa først det fra først af fastsatte Aaremaal er til Ende og man kommer igen, vil der være almindelig Enighed om at fortsætte — hvis Tid og Løjlighed er dertil maaske endogsaa med et noget større Beløb. Endelig tror jeg nok, som alt bemærket, at der i dette Øjeblik er nogle større Gaarde, der egne sig til en Udstykning som den, jeg her har tænkt mig, men jeg tror ikke, Tallet er saa overdrevent stort, ej heller at Begæret fra Foreninger om Laan vil blive saa overdrevent stort, at ikke disse 200,000 Kr. aarlig ville række til i de første 5 Aar.

Med Hensyn til Besiddelsesformen kunne Parcellerne overdrages enten til fri Ejendom eller til Fæste, hvilket altsaa vil sige enten Livsfæste eller Arvefæste med Ret til at sælge og pantsætte eller Arvefæste uden saadan Ret. Ærede Medlemmer ville vide, at der i vore Dage er en ret livlig Diskussion om, hvilken Besiddelsesform der maa siges at være den heldigste for disse mindre Brug. Jeg mener dog, det under disse Omstændigheder er bedst at stille det frit for Foreningerne at gaa den Vej, som de smaa Brugere selv maatte ønske. Alle de Former, jeg nys nævnte, ere historisk prøvede, og alle give de Besidderen en betydelig personlig Selvstændighed, saa jeg mener ikke, der kan indvindes noget derimod.

I en ny § 10 er der ved Forslag fra Udvalget i Folketinget med min Tilslutning indsat en Bestemmelse om, at for saa vidt en Kommune køber en større Landejendom, hvis væsentligste Areal ligger inden for dens Grænser, til Udstykning, er Finansministeren berettiget til at yde Laan af Statslaanefonden hertil paa lignende Betingelser som dem, der gælde for Foreninger. Man har nemlig i Folketinget ment, at det meget vel kunde hænde, at en Kommune havde Lyst til at købe og udstykke en saadan Gaard inden for sine Grænser, og man fandt det rimeligt, at Kommunen da ikke skulde behøve at gaa den Omvej at søge dannet en Forening for at faa Laan af Statslaanefonden. Jeg har ikke troet, at det havde nogen overvældende praktisk Betydning, idet jeg er gaaet ud fra, at der ikke er mange Kommuner, der ville føle det som en egentlig kommunal Opgave. Der har i hvert Fald til dette Øjeblik ikke vist sig nogen stor Interesse hos Kommunerne for at købe og udstykke større Ejendomme, og uden at det kan siges at hidrøre fra, at de ikke have kunnet skaffe de fornødne Penge; der er tværtimod adskillige Landkommuner